

TITU V DAR

Mladost, prijateljstvo, ustvarjalnost

Pregled kulturnih snovanj mladih iz prijateljskih občin Beograd Palilula, Sarajevo Center, Zagreb Medveščak in Ljubljana Bežigrad

Na tretjem, že tradicionalnem srečanju mladih kulturnih ustvarjalcev iz prijateljskih občin Zagreb-Medveščak, Sarajevo-Center, Beograd-Palilula in Bežigrad, ki so ga od 14. do 17. maja pripravili Bežigradčani, je sodelovalo 140 mladih.

Gostje so bili z organizacijo prireditelj in z nastanitvijo v izobraževalnem centru PTT zadovoljni. Prireditelje, ki so se pod skupnim geslom »Titu v dar« vrstile v kinodvorani Pionirskega doma ter v Festivalni dvorani, so obiskali tudi številni Bežigradčani.

Na srečanju so se predstavile vokalno-instrumentalna skupina Zadnja igra leptira, plesna skupina Tigrice, ter baletna skupina Kulturno umetniškega društva iz Beograda. Iz Sarajeva sta se srečanja udeležili punk skupina Radio ter dramska skupina, ki je predstavila Hlapca Jerneja.

Iz Zagreba sta prišli rock skupina Težka zemlja in skupina modernega plesa. Ljubljani pa so se predstavili z nastopom Kulturno-umetniškega društva Tine Rožanc z belo-

kranjskimi, prekmurskimi in gorenjskimi narodnimi plesi, s skupino modernega plesa Pionirskega doma, z eksperimentalno glasbeno skupino Saeta, z nastopom vojaškega ansambla vojašnice Ljube Šerčerja ter s kulturnim društvom iz Šentjakoba, ki je pripravilo dva recitala.

Vsaka prijateljska občina je prikazala tudi nekaj amaterskih kratkometražnih igranih in dokumentarnih filmov, o katerih so se obiskovalci po končanem predvajanju lahko tudi pogovarjali z avtorji.

Hkrati s prireditvami so mladi ustvarjalci razstavili svoja likovna dela v pritličju družbenega centra Bežigrad ter v galeriji Cene Štupar.

Tretji dan obiska so Bežigradčani popeljali goste na izlet v bolnišnico Franjo, po dolini Soče do njenega izvira ter čez Vršič v Kranjsko goro.

Ob koncu srečanja so jih obdarili s spominskimi plaketaми, zastavicami ter albumi fotografij s prireditelj. V spomin na srečanje »Titu v dar« bodo plaketo poslali tudi v Muzej »25. maja« v Beograd.

NASTOP DVAJSETIH PEVSKIH ZBOROV

Na nekatere smo lahko ponosni

Vsakoletno srečanje otroških in mladinskih zborov doživljate za nastopajoče in obiskovalce

Vsakoletno srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov bežigradske občine ni samo doživetje za nastopajoče, temveč tudi za poslušalce. Devet mladinskih in enajst otroških pevskih zborov je na osnovnih šolah Milana Suštaršiča in Danile Kumar prepevalo zbrano občinstvu v prepolnih dvoranah. Šolski zbori, pa naj bodo to mladinski ali otroški, so tisti, ki sodelujejo na skoraj vseh proslavah v krajevnih skupnostih in združenem delu; zato je srečanje, kjer je treba

pokazati tudi kaj novega, za pevce in zborovodje tolikanj večji izziv.

Revija otroških zborov je bila 13. maja v osnovni šoli Danile Kumar, revija mladinskih zborov pa 12. maja v osnovni šoli Milana Suštaršiča. Ko so bila srečanja še v Festivalni dvorani, se niso mogli pohvaliti z obiskom starejših občanov, tokrat pa jih je veliko poslušalo mlade pevce. Nedvomno je prav, da so srečanja na šolah, pa čeprav se je pokazalo nekaj pomanjklivosti; še posebej to velja povedati za obiskovalce, ki so bili na koncertu mladinskih zborov zelo nemirni. Sicer pa je to enkratna priložnost za vključitev novih poslušalcev med koncertno občinstvo ter za primerjavo kakovosti posameznih zborov.

Na srečanju je bolj ali manj uspešno sodelovalo dvajset zborov (Glasbena šola Franca Šturma, PTT izobraževalni center, osnovne šole Borisa Zihlerja, Mirana Jarca, dr. Vita Kraigherja, Franceta Blevka, Milana Suštaršiča, Danile Kumar in Maksa Pečarja). Predvsem se je pokazalo, kako pomembna sta odnos in razumevanje, ki ju je deležno delo z zbori na šolah.

Tako srečanje pokaže, kaj premoremo v občini, obenem pa petje ni več zaprto samo v osnovnošolska kulturna društva.

Repertoar otroških zborov je, razen v nekaj izjemih, že preizkušen, medtem ko so mladinski zbori posegli tudi po sveži literaturi. Tudi kakovost zborov je različna, ravno tu pa bo treba storiti še večje korake, da se bodo manj kvalitetni približali dobri zborom, na katere smo lahko zares ponosni. M. Š.

Plastike in grafike

Aladar Zaharijaš in Breda Jantez razstavljata v Commercu

V razstavnem prostoru Commerca ne poznajo počitka. Že dve leti nenehno pripravljajo razstave, tako da imajo dogovore z razstavljalci sklenjene za celo leto. Veliko zanimanje je vzbudila razstava grafičnih listov, ki jo je posredovala Mladinska knjiga.

Tokrat naj omenimo razstavo plastik Aladarja Zaharijaša in razstavo grafik Breda Jantezove. Razstavi se originalno dopolnjujeta, čeprav sta zelo različni.

Male plastike Aladarja Zaharijaša, akademskega kiparja iz Ljubljane, oblikovane v železu, so zanimiv diskurz v kiparjevem ustvarjanju, obenem pa tudi kontinuirano nadaljevanje njegovega dela. Izpoved šopka, potovanja krogle na podlagi, prebijanje ploskev, so v železu našli primeren material.

Grafike akademske slikarke Breda Jantezove iz Ljubljane, računalniško zarisane krivulje, so nekaj novega v razstavnem prostoru Commerca. Vendar pa je ta razstava v sklopu načrtno pripravljenih razstav, ki imajo predvsem namen seznanjati člane kolektiva z našo likovno stvarnostjo, obenem pa nuditi obilo umetniškega užitka. Sicer pa so razstavljene grafike nastajale kot osnutki za dela v pleksi steklu.

Oba razstavi v razstavnem prostoru Commerca delujeta zelo sveže in novo in bosta nedvomno naleteli na ugoden odziv.

M. Š.

Takšen je bil včasih savski most s črnuške strani.

VOJKO KUNAVER: JEŽICA NEKDAJ (3)

Ko je zatrobil Magistrov avtobus

Objavljamo odlomke iz naloge Vojka Kunaverja, študenta Filozofske fakultete, PZE za etnologijo, z naslovom: »Razkroj tradicionalne kulture, njena ohranjenost in inovacije na Ježici pri Ljubljani od zadnjih dveh desetletij preteklega stoletja naprej.«

Ježica tvori severni del Ljubljane ob današnji Titovi (včasih Dunajski) cesti med gostilno Ruski car in savskim mostom. Danes je težko postaviti mejo naselju, ki se je razvilo na stari savski ježi (odkoder izvira tudi ime) saj je že v celoti priključeno Ljubljani. Navidežno bi lahko omejili Ježico s kamniško progo, potem s cesto v Savlje, gostilno Ruski car in Savo, ki jo loči od Črnuč.

Včasih je bila Ježica povsem samostojno naselje gruščastega tipa s starim kmečkim jedrom na vrhu savske terase in gostilniško obrtniškim jedrom ob cesti. Seveda je nemogoče danes postaviti neko ostro mejo, ki bi Ježico ločevala od Male vasi in Savelj, saj so na nekaj plodnih poljih zrastle hiše in povezale vsa ta naselja v strnjeno enoto.

Značilna je preobrazba stare kmečko-obrtniške Ježice v moderno urejeno naselje, v katerem so še vedno žive določene stare tradicije. Tu se namreč stikata mesto in vas, staro kmečko jedro še vedno kljubuje mestu, ki se vedno bolj širi. Ta novi del Ježice je zrastel v zadnjih tridesetih letih in pomeni hitro urbanizacijo nekdanjega tradicionalnega kmečko-obrtniškega skupnosti. Kljub le-tej pa je zanimivo dejstvo, koliko se je ohranilo starih stavb in hiš ob današnji Titovi cesti med gostilno Ruski car in savskim mostom.

Ob starodavni furmanskim poti je zraslo toliko gostiln, da ni zastoj nastala pesem o Dunajski cesti. Čez savski most prehaja še danes skoraj ves tranzitni promet proti Celju in Mariboru. Most je eden od odločujočih faktorjev, ki so vplivali na razvoj Ježice. Treba pa je v tej zvezi omeniti tudi reko Savo, ki je tudi vplivala na način življenja na Ježici. V preteklosti so bile značilne poplave. 1897. leta so Savo nad črnuškim mostom regulirali in s tem ublažili posledice poplav. Dokončno pa so Savo umirili šele odvažanje savskega peska in hidroelektrarna Medvode, tako da reka danes več ne grozi.

Že samo dejstvo, da je bilo od Ruskega carja do Save osem gostiln in trije kovači, nam lepo označuje, kako prometno pomemben kraj je bila Ježica včasih. Dunajska cesta je pomenila vir zasluga in življenjski utrip. Cesta je bila vse do leta 1952

makadamska in šele v zadnjih desetih letih je dobila svojo dokončno podobo.

NAJPOGOSTEJE: PEŠ ALI S KOLESOM

Prva kolesa so se pojavila že konec prejšnjega stoletja (okoli 1895), bili pa so še zelo preprosti. Imeli so namreč še precej enostavne zavore, ni bilo še prostega teka, niti z zrakom nepolnjenih zračnic. V letih pred prvo svetovno vojno (1912) pa so se uveljavila že modernjša kolesa, pa tudi njihova uporaba je postala vse bolj masovna.

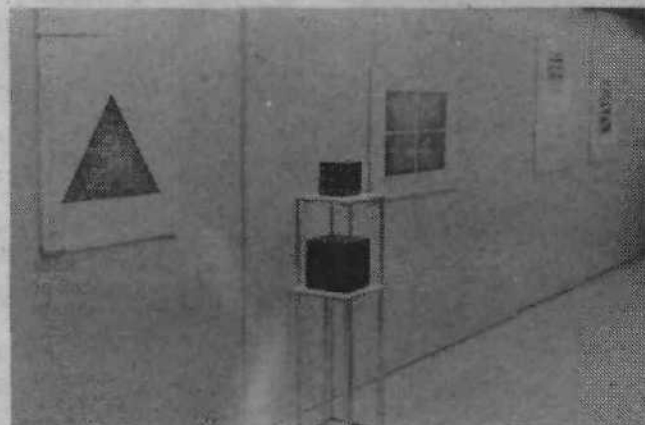
Prvi avtomobil (imenovali so ga »kočija brez konj«) je prišel na to cesto že leta 1905. Njegov lastnik je bil »Habaški baron« (vulgo, doma iz Trzina). Takrat se je prebivalstvo Ježice in Črnuč prvič srečalo s tem prevoznim sredstvom. Avtomobili so bili v tistem času še silno redki, še vedno so prevladovali tradicionalni furmani, ki so iz Nastranovih miinov iz Domžal in Jarš vozili v mesto moko. Avtomobili so bili redek pojav še vse do druge svetovne vojne, dokončno pa so se uveljavili v zadnjih dvajsetih letih. Danes je Titova cesta ena najbolj prometnih ljubljanskih vpadnic z neskončnimi kolonami predvsem ob konicah in v turistični sezoni.

Redne zveze z Ljubljano so bile vse do tridesetih let tega stoletja omejene predvsem na vlak (»Kamničan«), ki je imel tudi na Ježici svojo postajo. Vendar pa so večinoma na delo hodili peš in s kolesi, saj je bil vlak za takratne razmere sorazmerno drago prevoznno sredstvo. Malo pred prvo svetovno vojno je že vozil tudi redni avtobus na progi Celje-Ljubljana. Prva avtobusna zveza z Ljubljano je bil znani »Magistrov« avtobus, ki se pojavil okoli leta 1930, vozil pa je skoraj do druge svetovne vojne. Vsako uro je vozil iz Tavčarjeve ulice v Ljubljani, pa do Ježice (Tavčarjev dvor). Po vojni so se avtobusne zveze z mestom izboljšale, še zlasti z asfaltiranjem Titove ceste (1952), in uvedbo trolejbusov.

Prvi radijski aparat je imel mežnar in organist Mazovnik (okoli 1930) in ljudje so ga hodili k njemu poslušati. Ta prvi radio je bil še na slušalke. Pred drugo svetovno vojno, zlasti pa še po njej, so se zelo razširili radijski aparati. Danes bi že težko našli hišo, kjer poleg nekaj radijskih sprejemnikov, še nimajo televizije.

Sedež pošte pred prvo svetovno vojno in vse do leta 1932 je bil pri »Florjančku« (danes Titova 242). Pozneje se je prestavila v samo sosstvo gostilne Ruski car (danes Titova 265). Dokler niso pri trgovini zgradili avtomatske centrala je bila pošta dovolj velika, potem pa so jo ukiniteli. Pošta je zajemala širši okoliš (Savlje, Kleče, Črnuče, Stožice). Dokončno je bila pošta ukinjena leta 1969, nakar je nekaj let v tem delu Ljubljane sploh ni bilo. V zadnjih nekaj letih pa so odprli zaradi povečanih potreb poštnega prometa moderno pošto v Stožicah. Zadnjih pet let se tudi masovno uveljavljajo telefoni.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Bežigradska akademska slikarka mlajše generacije Milena Gregorčič, ki je pred dvema letoma predstavila svoje litografije v Bežigradski galeriji, razstavlja svoja najnovejša dela v salonu pohištva Brest v Cerknici. Pred tem so si ljubitelji likovne umetnosti lahko ogledali njene grafike na Vrhniki, kjer se je uspešno predstavila skupaj s kiparko Mileno Branisljevo.

inex adria aviopromet

BEOGRAD
SARAJEVO
SKOPJE
TITOGRAĐ
DUBROVNIK
SPLIT
MARIBOR
PRIŠTINA
PULA
TIVAT
ZADAR

Prodaja kart in informacije: IAA, Ljubljana, Titova 48, telefon 313-366 in vse turistične agencije v Sloveniji.